

Lausuntopyyntö STM 2015

1. Vastaajatahon virallinen nimi

Vastaajien määrä: 1

Nimi

- Lapin liitto

2. Vastauksen kirjanneen henkilön nimi

Vastaajien määrä: 1

Nimi

- Marjo Säärelä

3. Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot

Vastaajien määrä: 1

Nimi	Asema organisaatiossa	Matkapuhelin	Sähköposti
Marjo Säärelä	Kunta-asiantuntija	040 145 1667	marjo.saarela@lapinliitto.fi

4. Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimitelmässä

Vastaajien määrä: 1

08.02.2016

5. Toimielimen nimi

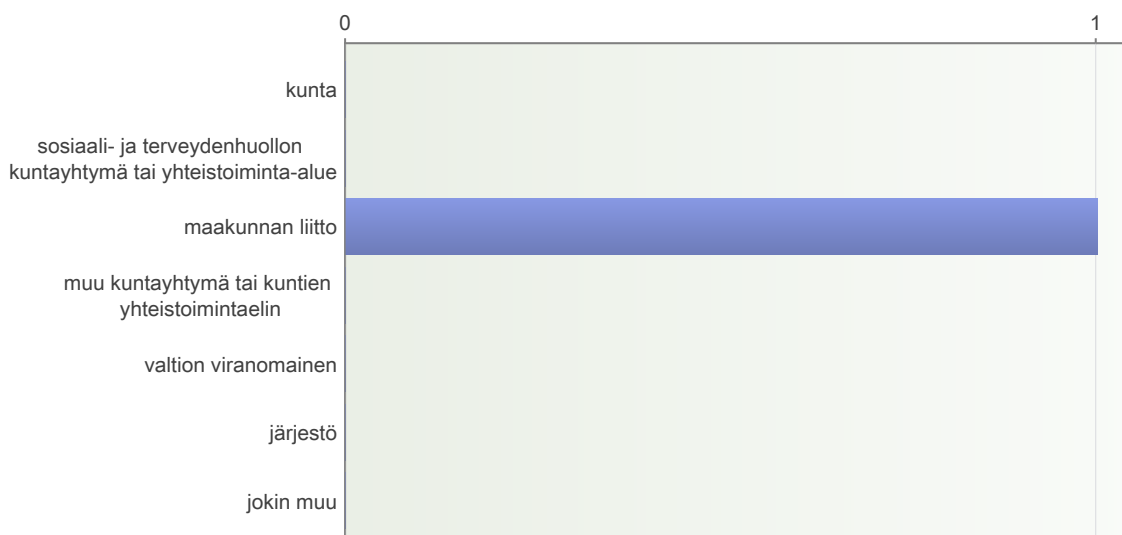
Vastaajien määrä: 1

Nimi

- Lapin liiton työvaliokunta

6. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

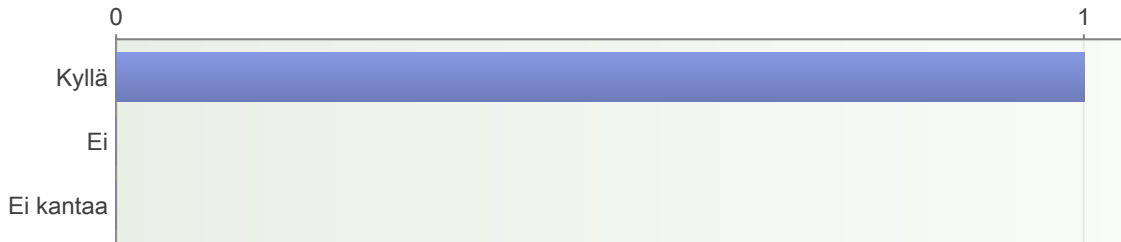

7. Kunta numero tilastokeskuksen luokituksessa

Ei vastauksia.

8. 1. Hallituksen aluejakolinjauksen mukaan perustettavat itsehallintoalueet muodostetaan maakuntajaon pohjalta. Onko nykyinen maakuntajako oikea peruste itsehallintoalueiden muodostamiselle?

Vastaajien määrä: 1

9. 2. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntajakoon pohjautuvat itsehallintoalueet selkeyttäisivät aluehallintoa. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen kannalta maakunnat eivät kuitenkaan ole yhdenvertaisia. Erityisesti Lapin kannalta maakuntajako toisi lisää selkeyttä ja yhtenäisyyttä aluehallintoon, sillä aluejaon kannalta Lappi toimii jo nykyisin yhtenä aluehallintokokonaisuutena, yhtenä vaalipiirinä, yhtenä poliisihallinnon alueena ja yhtenä pelastushallinnon alueena jne. Lapin nykyinen toiminnallinen aluejako muodostuu alueiden identiteetin kannalta profiililtaan kahdesta erilaisesta, mutta toisiaan täydentävästä maakuntakeskuksesta sekä laajasta ja harvaanasutusta ympäröivästä maakunnasta.

10. 3. Tämä kysymys vain kuntien valtuustoille: Hallituksen aluejakolinjauksen mukaan perustettavat itsehallintoalueet muodostetaan maakuntajaon pohjalta. Minkä nykyisen maakunnan pohjalta muodostettavaan itsehallintoalueeseen kuntanne katsoo perustelluksi kuulua? (liite: Manner-Suomen maakunnat)

Ei vastauksia.

11. 4. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Ei vastauksia.

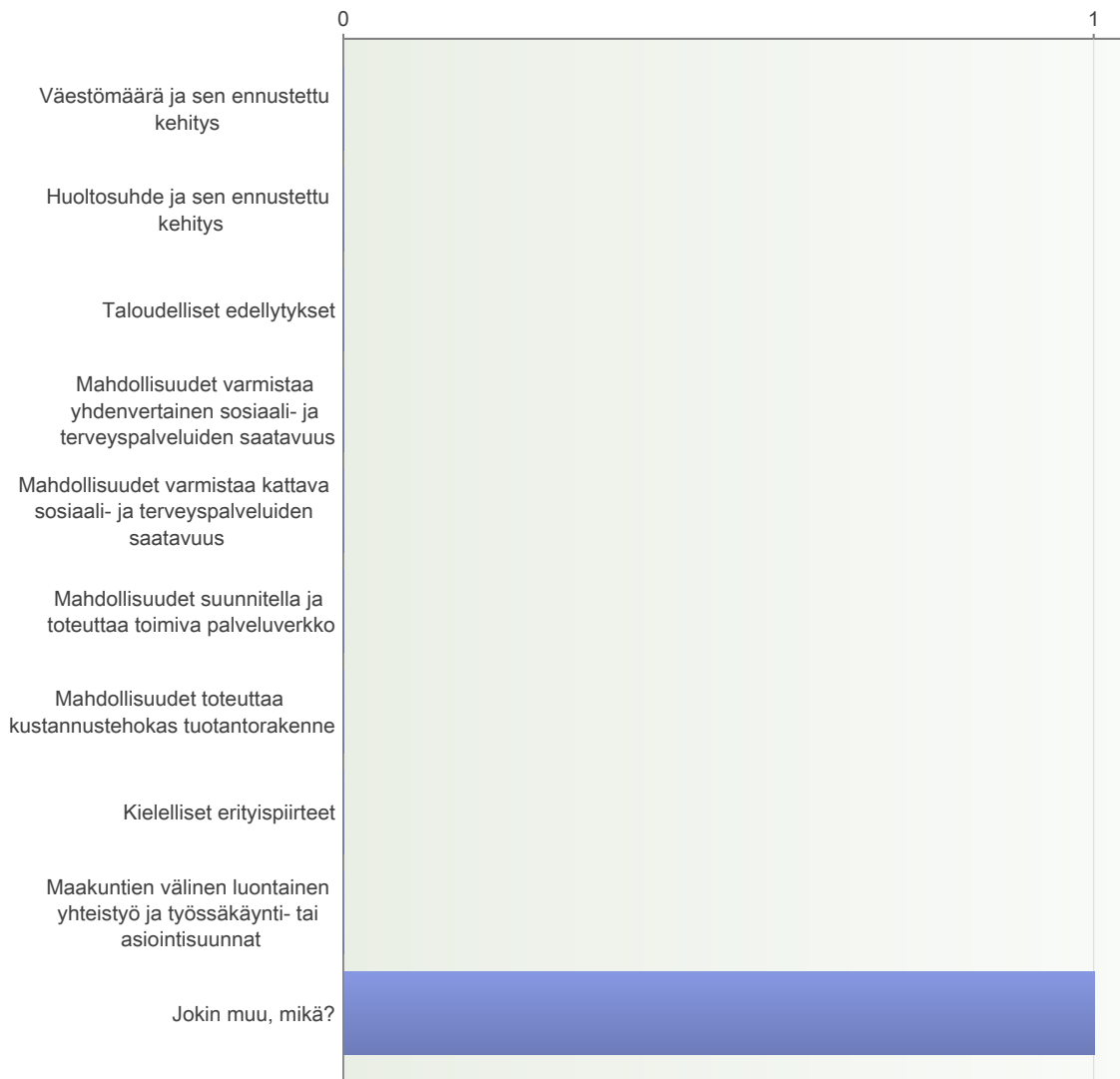
12. 5. Itsehallintoalueet järjestävät sote-palvelut joko yksin tai lailla säädettyjen kolmen itsehallintoalueen täytyy järjestää palvelut yhdessä sopimalla toisen itsehallintoalueen kanssa. Sosiaali- ja terveydenhuollossa on jatkossa maassa 15 selkeää alueellista kokonaisuutta, joilla sote-palvelut järjestetään. Miten arvioitte tehtyä ratkaisua?

Vastaajien määrä: 1

- Lapin maakunnan kanalta ratkaisu on hyväksyttävissä, vaikkakin poliittisen kompromissin tulos 15 sote-alueesta hämärtää kokonaisratkaisua. Sote-palveluiden ja erityisesti erikoissairaanhoidon näkökulmasta Lapin kahden keskussairaalan palveluiden turvaaminen ja yhteensovittaminen on vaativa, mutta välttämätön tehtävä. Oleellista uudistuksessa on sote-palveluiden yhdenvertaisen saatavuuden takaaminen kaikissa maakunnissa.

13. 6. Minkä kriteerien perusteella tulisi päättää siitä, mitkä kolme itsehallintoaluetta järjestävät sosiaali- ja terveysterveystoimet muiden itsehallintoalueiden kanssa? Voit valita yhden tai useampia

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: Jokin muu, mikä?

- Uudistuksessa on keskeistä varmistaa yhdenvertaisten sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuus. Sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämialueista ei saa muodostua kohtuuttoman suuria. Keskeistä on maantiede ja välimatkat. Palveluiden järjestämisessä aluetuntemuksella on suuri merkitys. Lapin maakunnassa saamelaiskulttuuri tuo erityispiirteitä sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämiseen. Tarkastelussa tulisi ottaa huomioon myös useiden Etelä-Suomessa sijaitsevien pienten maakuntien luontainen yhteistyö. Lapin erityisolosuhteet huomioiden itsehallintoalueella tulee olla sote-järjestämisoikeus.

14. 7. Itsehallintoalueet tulevat tarvitsemaan yhteistyökumppaneita palveluiden järjestämisessä.

Mikä tai mitkä ovat alueellenne luontaiset yhteistyösuunnat?

Vastaajien määrä: 1

- Erityisen vaativien sote-palveluiden osalta Lapin maakunnan yhteistyökumppaneina toimivat nykyisen OYS-Erva alueen maakunnat. Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämisessä Lapin maakunnalle on luontaista rajat ylittävää yhteistyötä Pohjois-Ruotsin ja Pohjois-Norjan alueiden kanssa. Alueiden kehittämiseen liittyvissä tehtävissä luontaista yhteistyötä on Kainuun, Pohjois-Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan maakuntien kanssa.

15. 8. Jos se itsehallintoalue, johon katsotte kuntanne kuuluvan, osoittautuu myöhemmin tehtävän päätöksen johdosta sellaiseksi itsehallintoalueeksi, joka ei vastaa itsenäisesti sote-palvelujen järjestämisestä, onko sillä vaikutusta kunnan kantaan siitä, mihin itsehallintoalueeseen kunnan tulisi kuulua?

Vastaajien määrä: 1

16. 9. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Ei vastauksia.

17. 10. Hallituksen linjauksen mukaan itsehallintoalueille osoitetaan sosiaali- ja terveydenhuollon lisäksi 1.1.2019 lähtien seuraavat tehtävät: pelastustoimen tehtävät, maakuntien liittojen tehtävät ja ELY-keskusten alueellisen kehittämisen tehtävät sekä lisäksi mahdollisesti ympäristöterveydenhuolto. Mitä muita tehtäviä olisi mielestänne tarkoituksenmukaista siirtää itsehallintoalueille?

Vastaajien määrä: 1

- Uusille maakunnille tulevat siirtymään maakuntien liittojen lakisääteisten tehtävien lisäksi ELY-keskusten aluekehitykseen liittyvät tehtävät. Osa ELY-keskusten tehtävistä on keskitetty muutamalle ELY-keskukselle. Nämä keskittämispäätökset tulee purkaa niin, että maakunnat voivat sopia niiden hoitamisesta parhaaksi näkemällään tavalla. Rakennerrahastojen välittävän viranomaisen tehtävät pitää säilyttää maakunnilla ohjelmakauden 2014- 2020 loppuun saakka nykyisen lainsäädännön mukaisesti.

ELY-keskuksen jokaisen vastualueen tehtävistä valtaosa tulee siirtää maakunnille, ml. liikennevastualueen tehtäväkokonaisuus. Niistä muodostuu yhdessä maakunnan liittojen tehtävien kanssa ehyt aluekehittämisen tehtäväkenttä. Maakunnan aluekehittämistehtävät tukevat tulevaisuuden kuntien vahvaa elinkeinojen kehittämistä, kuntien omalle elinkeino- ja kehityspolitiikalle löytyy maakuntatasolta entistä vahvempi yhteistyökumppani. Myös AVI:issa on tähän kokonaisuuteen hyvin sopivia tehtäviä mm. nuoriso- ja liikuntatoimen tehtävät. Valvonta- ja seurantatehtävät sekä lupa-asiat tulee jättää valtiohallinnon tehtäviksi.

Maakunnille tulee antaa myös yleinen toimiala, jotta ne voivat ottaa tehtäväkseen muitakin kuin laissa määrättyjä tehtäviä. Tämä on paitsi itsehallinnollisen aseman peruslähtökohta niin myös keskeistä alueensa kehittämiselle ja elinkeinojen edellytysten luomiselle. Hyvänä esimerkkinä tästä on Lapin maakunnassa maakunnan liitolle vakiintunut maakunnallinen matkailukoordinaatiotehtävä.

18. 11. Millä keinoin tulisi varmistaa itsehallintoalueiden ja kuntiin jäävien tehtävien välinen yhteys hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä?

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntien ja kuntien välille täytyy muodostaa yhteinen suunnittelujärjestelmä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen esim. hyvinvointineuvottelukunta. Maakunnallinen hyvinvointisuunnitelma muodostaa perustan palveluiden järjestämiselle. Hyvinvointisuunnitelma toimii hyvin monitorointivälineenä maakunnan ja kuntien strategisessa hyvinvointijohtamisessa. Suunnitelmalla tuotetaan monipuolista ja vertailevaa seurantatietoa toiminnan ja talouden suunnitteluun, toteutukseen ja raportointiin. Maakunnan ja kuntien välistä yhteistoimintaa voidaan kehittää Lapissa mallinnetun laaja-alaisen hyvinvointi- ja arjen turvallisuuden alueellisen yhteistyön toimintamallin (Arjen turvaa kunnissa) pohjalta.

19. 12. Vapaamuotoisia huomioita hallituksen aluelinjauksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntaitsehallinnosta tulee tehdä mahdollisimman samankaltainen kunnallisen itsehallinnon kanssa. Ero kuntiin tulee tehtävien ja aluejaon kautta. Kuntahallinto on tuttu ja toimiva ja se on Suomessa helposti omaksuttavissa.

Pyrittäessä selkeään järjestelmään, on laissa määrättävä maakuntien tehtävät ja toimivalta kaikille samaksi, mutta antaa maakunnille mahdollisuus järjestää tehtävien toteuttaminen kullekin alueelle sopivimmalla tavalla. Mikäli lain tasolla määritetään eri maakunnille erilaisia tehtäviä, tulee toimintakentästä sekava ja rahoituksen hallinta vaikeutuu olennaisesti. Tehtäväkentän moninaisuuden ja maakuntien erilaisuuden vuoksi, on kuitenkin selvää, että tarvitaan erilaisia toteuttamistapoja, lautakuntia ja neuvottelukuntia riittävän asiantuntemuksen turvaamiseksi ja sidosryhmien tarpeiden tunnistamiseksi. Tehtävien toteuttamisessa tulee siten maakuntien tarpeista lähtevää variaatiota.

Valtion tavoitteiden toteutuminen aluetasolla tulisi varmistaa sopimuksellisesti strategisella kumppanuussopimuksella. Tiukka tulosohjaus tai ”ohjaaminen rahalla” ei sovi itsehallinnon ideaan. Sopimuksen mallina voidaan käyttää nykyisin käytössä olevia 12 suurimman kaupungin ja valtion kesken solmittuja kasvusopimuksia, joissa aiesopimusluonteisesti sovitaan valtion ja suurten kaupunkiseutujen kesken strategisista kehittämisen painopisteistä hallituskaudeksi. Maakunnan ja valtion välinen aiesopimusluonteinen strateginen kumppanuus- ja kasvusopimus yhteen sovittaa hallituskausittain hallitusohjelman sekä hallituksen aluekehitystä ja alueidenkäyttöä koskevat tavoitteen maakunnan oman tahdonmuodostuksen, maakuntastrategian kanssa. Tämä tukee myös aluedemokratian kehittymistä.

20. 13. Vapaamuotoisia huomioita hallituksen rahoituslinjauksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Jos rahat tulevat kokonaan valtiolta ja valtio tiukasti ohjaa ja valvoo maakuntia, ollaan kaukana itsehallinnon periaatteesta. Maakunnille tuleekin, ellei heti, niin sopivan siirtymäajan kuluttua, antaa verotusoikeus, jolla katetaan osa maakunnan rahoituksesta. Pääosa rahoituksesta tulee kuitenkin tulla valtiolta, jolla turvataan riittävä rahoitus pohja yhdenvertaisten palveluiden järjestämiselle maakunnissa. Maakuntaverot voidaan alkuvaiheessa toteuttaa määrittämällä maakunnille jako-osuus kuntaverosta. Lopulliseksi rahoitusmalliksi tulee muodostaa vero- ja valtionosuusjärjestelmän yhdistelmä. Maakuntien rahoituksessa tulee noudattaa samaa rahoitusperiaatetta, joka on nyt sääntönä valtion ja kuntien tehtävien/rahoituksen suhteessa. Kunnille jääville tehtäville on varmistettava riittävä rahoitus.